

VOLKSBELANG

Jaargang 128 - nummer 8 - oktober 2007 - maandblad

Geen rem op ethisch debat



Eenkele uitspraken van de gewezen spoorwegbaas, nu CD&V-senator en politiek secretaris Etienne Schouppe zijn in Vlaams liberale kringen bijzonder zwaar gevallen. In De Standaard zei Schouppe het volgende: "Ik hoop dat er duidelijke afspraken komen. Er kunnen geen vrije stemmingen (over ethische dossiers, nvdr.) komen, zonder daadwerkelijk overleg tussen de partijen. Deze thema's, die mensen raken, mag men niet overlaten aan een spelletje in het parlement. Een regering moet leiding kunnen geven." Hoewel formateur Yves Leterme meteen ontkende dat er in het regeerakkoord opnieuw een clause zou opgenomen worden waardoor er geen wisselmeerderheden rond ethische kwesties mogelijk zijn en Open Vld liet weten dat een regering met ethische drempels er één is zonder Open Vld, blijft waakzaamheid geboden. Ook kan er geen sprake zijn van het terugschroeven van de verworvenheden van de Paarse regeringen op ethisch vlak. En stilstaan heeft ook geen zin. Het ethisch debat mag niet stilvallen. Er is nog bijvoorbeeld de uitbreiding van de euthanasiewetgeving naar andere groepen, zoals kinderen. Bekend is dat de Franstalige partij cdh hier niet wil van weten. Er werden tal van wetsvoorstellen ingediend met de bedoeling om Brussel-Halle-Vilvoorde in het parlement te splitsen. Men kan zich afvragen waar de vroegere wetsvoorstellen inzake ethische kwesties blijven?

B.C.

Els Ampe: "Brussel is een uitdaging"

LVV-bestuurslid Els Ampe is het aankomend Brussels talent bij Open Vld. Als lid van het Brussels Parlement en gemeenteraadslid in Brussel Stad treedt zij in de voetsporen van Annemie Neyts en Guy Vanhengel. De Oostendse vraagt aan de Vlamingen om Brussel als een uitdaging te zien, als de kip met de gouden eieren. En die slacht je niet.

Interview blz. 6 en 7.



Open Vld, let op uw ganzen!

We geven Yves Leterme het voordeel van de twijfel. Met stijgende verbazing lezen we in De Standaard de uitspraken van gewezen spoorwegbaas en nu CD&V-senator en politiek secretaris Etienne Schouppe. Even nog het citaat: "Ik hoop dat er duidelijke afspraken komen. Er kunnen geen vrije stemmingen (over ethische dossiers, nvdr.) komen, zonder daadwerkelijk overleg tussen de partijen. Deze thema's, die mensen raken, mag men niet overlaten aan een spelletje in het parlement. Een regering moet leiding kunnen geven." Schouppe minimaliseert daarbij de verwezenlijkingen op ethisch vlak van de vorige regeringen: "Onder-tussen worden deze zaken tot hun ware proportie herleid."

Beste heer Schouppe, deze zaken zijn niet tot hun ware, ik lees tussen de lijnen 'minimale', proportie te herleiden. Zij maakten deel uit van een fundamentele en maatschappelijk belangrijke verwezenlijking op democratische wijze tot stand gekomen.

Antwoord van (een blijkbaar razende) Leterme een dag na het interview van Schouppe: geen sprake van een clause in het regeerakkoord waardoor er over ethische dossiers in het parlement niet kan gesproken worden.

We geloven de heer Leterme op zijn woord, maar ter aanvulling van het fel en gerechtvaardigd verzet van Open Vld-voorzitter Bart Somers zullen we deze zaak op de voet blijven volgen. We kennen het Wetstraatwereldje onderhand al wel zo goed dat de uitspraken van Etienne Schouppe niet zomaar gratis zijn geweest. We weten wat sommige christendemocraten over de ethische kwesties denken en zij de stemming van de abortus- en euthanasiewet nog lang niet hebben verteerd. Dus Open Vld, let op uw ganzen! Om nog even uit het Open Vld-programma te citeren: "Open Vld zal niet in een regering stappen die inzake abortus, euthanasie, nieuwe samenlevingsvormen of andere ethische thema's een stap terug wil zetten." Da's wel duidelijk.

Tijdens een interview met Volksbelang in januari van dit jaar formuleerde de Gentse professor-emeritus Walter Prevenier het zo: "Op kwesties zoals abortus, euthanasie, het homohuwelijk kan niet worden teruggekomen. Die zijn verworven." De Paarse regeringen van Guy Verhofstadt zorgden op ethisch vlak inderdaad voor een omwenteling zonder voorgaande. Er werden na 1999 zaken verwezenlijkt die met de CVP nooit zouden mogelijk zijn geweest. Open Vld moet resoluut voor een actieve politiek gaan op het vlak van de ethische kwesties. Zoniet is regeringsdeelname onmogelijk. Als dit geldt voor belastingverlagingen, dan zeker voor het stopzetten van de vooruitgang op ethisch vlak.

Herhaaldelijk krijgen de Vlaamse liberalen tegenwoordig het verwijt dat

"Waar blijven de vroegere wetsvoorstellen inzake ethische kwesties? Indienen en in het parlement ter stemming brengen."

zij meehelpen aan een nieuwe centrum-rechtse regering. Vanuit Vlaams en liberaal standpunt zou het een vergissing zijn om bepaalde verworvenheden van de Paarse regering terug te schroeven en in een conservatief en behoudend verhaal te stappen. Een verhaal dat niet spoort met de wil om niet stil te staan en naar een samenleving te streven die vooruitkijkt en altijd maar beter wil voor de mensheid. Bovendien staat het conservatieve verhaal haaks op wat de partij tijdens de verkiezingscampagne heeft verkondigd, namelijk de zogenaamde realisering van de 'open samenleving'. Dit mag nooit gebeuren.

Daarom roepen we op om een duidelijke lijst te maken van ethische verzuchtingen en deze ook daadwerkelijk op de politieke agenda te plaatsen. Een afwachtende houding is nefast. Wij denken daarbij bijvoorbeeld aan de controle op



de katholieke ziekenhuizen die het met de euthanasiewet blijkbaar niet zo nauw nemen. Iedere instelling of persoon die rechtstreeks of onrechtstreeks vergoed wordt door de overheid is vanuit de professionaliteit verplicht om bij te dragen aan de uitvoering van de wetten, ook wanneer dit tegen haar of zijn overtuiging ingaat. Of een verruiming van de mogelijkheid tot euthanasie naar groepen die uit de boot vallen, zoals kinderen en personen die terzake op voorhand een schriftelijke wilsbeschikking hebben opgesteld. In combinatie met een betere uitbouw van de palliatieve zorgen. Er werden tal van wetsvoorstellen ingediend met de bedoeling om Brussel-Halle-Vilvoorde in het parlement te splitsen. Waar blijven de vroegere wetsvoorstellen inzake ethische kwesties? Indienen en in het parlement ter stemming brengen.

We dragen dit artikel op aan mevrouw Lucienne Herman-Michielsens, strijdster voor de abortuswet.

VOLKSBELANG

wordt uitgegeven door de vzw Liberaal Vlaams Verbond, Stichting Vanderpoorten
Verantwoordelijke uitgever:

Bert Cornelis,
Kard. Mercierlaan 63, 3001 Leuven

Hoofdreductie:

Bert Cornelis Bert@Reflexxtc.be

Vormgeving:

Ildé Cogen ilde.cogen@openvld.be

Secretariaat:

Luc Pareyn - Liberaal Archief
Kramersplein 23 - 9000 Gent
tel. 09/221.75.05 - fax:
09/221.12.15

www.liberaalarchief.be
luc.pareyn@liberaalarchief.be

Het Liberaal Vlaams Verbond nodigde royaltywatcher Jan Van den Berghe uit om te spreken over het koninklijk paleis en de Wetstraat. Van den Berghe noemt zich graag een 'monarcholoog', liever dan een royaltywatcher. 'Een koning is maar zo machtig als de eerste minister wenst', zo luidt de stelling van Van den Berghe.

"Monarchie heeft België nodig, niet omgekeerd"

Op politiek vlak is het koningshuis pas interessant als het begint te spannen. Zolang de Koning de wetten ondertekent, is er niets aan de hand. Doet hij dat één keer niet, dan staat het land in rep en roer, zoals bij de abortuskwestie. Door de eeuwen heen vonden koningen steeds dat ze te weinig macht hadden. En ze hadden vaak weinig respect voor de democratische instellingen. Noemde Leopold II het parlement niet *la baraque d'en face*? Vooral de socialistische Franstalige pers, zoals *Le Peuple*, ging dikwijls fel te keer tegen het koningshuis, met woorden die we ons nu nog nauwelijks kunnen voorstellen.

"Een koning heeft maar zo veel macht als een eerste minister wenst", zegt Van den Berghe. De piepjonge Boudewijn kon door de politiek nog gemanipuleerd worden, maar eens zijn prestige groeide en hij op het einde van zijn koningsschap zowat de meeste politieke ervaring van iedereen bezat, liet hij zich gelden. Hij kon bepalen wie er minister werd en wie niet. Hij slaagde er in om de abortuswet waar hij tegen was, niet te tekenen. Van den Berghe is echter van mening dat indien de politiek toen het been had stijfgehouden en Boudewijn tot afreden had gedwongen, de Koning uiteindelijk toch zou hebben getekend. Onder Albert I is de relatie met de politiek versoepeld. Onlangs verwoordde gewezen premier Wilfried Martens het in Humo zo: "Zowat elk initiatief van Koning Albert kon je vooraf in de pers lezen (tijdens de regeringsonderhandelingen, nvd.r.). Het werd bijna aangekondigd. Onder Boudewijn was dit uitgesloten. Dat wijst er op dat het Paleis absoluut zeker wil zijn dat er een consensus is onder alle betrokken partijen". De meest eigenzinnige koning is evenwel Leopold III. Hij wilde de macht



'Monarcholoog' Jan Van den Berghe bij het LVV (midden).

van de politiek echt indijken.

Toch is er de voorbije jaren voor de monarchie veel veranderd, weet Van den Berghe. Sinds Albert II duiken verhalen op van buitenechtelijke kinderen en moet een prins voor het gerecht verschijnen. Daarbij komt nog dat vroegere medewerkers van het Hof hun verhalen naar buiten brengen en dat werkt tegen de monarchie. De 'verstoten vazallen', zoals Van den Berghe ze noemt zijn oorzaak van het verdwijnen van de magie rond het koningshuis dat heel sterk was ten tijde van Boudewijn. Die magie is nu weg. De droomprins op zijn witte paard bestaat niet meer. Dit maakt dat België wat het verlies van de monarchie betreft, in pool position staat. Zelfs grote aanhangers beginnen zich vragen te stellen. Er zijn plannen in de politiek om de rol van de Koning te herdenken, maar men raakt er niet graag aan. 'De monarchie is ons dagelijks brood', zei Achiel Vanacker ooit. En daar blijft het toch een beetje op neerkomen. Van den Berghe drukt het anders uit: "Niet België heeft de monarchie nodig, maar de monarchie heeft België nodig. Vorstenhuizen horen thuis op het containerpark van de geschiedenis...".

De naakte kroon

Van den Berghe is sinds 1964 actief als journalist, publicist, scenarioschrijver, acteur, televisiemaker en royaltywatcher. Hij was jarenlang de hoofdredacteur van diverse talkshows bij VTM en verantwoordelijk voor het programma *Royalty*. Hij eindigde zijn carrière bij Canvas als hoofdredacteur van *Stories*. Hij schreef enkele boeken over het koningshuis en publiceerde recent 'De naakte kroon'. Daarin serveert hij enkele pikante verhalen over hofschandalen door de eeuwen heen (1). Zopas publiceerde Van den Berghe een artikel in het boek 'Versta me niet verkeerd' (2) waarin enkele auteurs het hebben over 'reputatiemanagement'. Daarin velt Van den Berghe een scherp oordeel: "Een afstandelijk, arrogant of verwend vorstenhuis is in een democratisch tijdperk gedoemd om te verdwijnen...".

B.C.

(1) Jan Van den Berghe, *De naakte kroon*. Uitg. Manteau, 364 blz.
(2) Peter Frans Anthonissen, *Versta me niet verkeerd*. Uitg. Lanoo, 206 blz.

Karel Poma, gewezen minister van Cultuur

Een confederale staat

In een confederale staat België zou het probleem BHV zich niet hebben voorgedaan. De politieke crisis waarmee België sinds de federale verkiezingen van 10 juni 2007 geconfronteerd wordt, toont aan dat de enige oplossing erin bestaat België om te vormen van een federale naar een confederale staat.

Verskillende gebieden die een geheel vormen, kunnen volgens vier mogelijke modellen bestuurd worden: de unitaire staat, de federale staat, de confederale staat en het separatisme.

Wat is het verschil tussen deze bestuursvormen? In een **unitaire** staat wordt alle macht geconcentreerd in, wat de wetgeving betreft, één enkel parlement, en wat de uitvoerende macht aangaat, in één enkele regering. Deze staatsvorm heeft een unitair parlement en een unitaire regering. Het beleid wordt in de hoofdstad bepaald. Bij de oprichting van België, in 1830-1831, koos men voor deze optie. Een unitaire staat kan overgaan tot **decentralisatie** van een aantal bevoegdheden. Die bevoegdheden worden **overgedragen aan ondergeschikte besturen**, maar die besturen blijven verantwoording verschuldigd aan de centrale overheid.

In een **federale staat**, zoals België thans is, blijft de macht in handen van de centrale overheid, het unitaire parlement en de unitaire regering. Maar het parlement kan, mits wijziging en aanvulling van de grondwet, overgaan tot het vrijwillig overdragen, en dus afstaan van bepaalde bevoegdheden, waartoe men nieuwe organen schept, met zowel een wetgevende als uitvoerende bevoegdheid. In België is men in de periode 1970-'80 overgegaan van de unitaire naar de federale staat.

Het ging eerst om zuivere culturele aanlegenheden. Vandaar dat men sprak over de culturele autonomie. Nadien werden

hieraan een aantal bevoegdheden toegevoegd, zoals b.v. onderwijs, zodat men een afzonderlijke entiteit moest vormen, deze van de gemeenschap.

Maar het bleef hier niet bij. Ook andere bevoegdheden, die men onder het gewest samenbracht, werden overgeheveld. Alzo ontstond in Vlaanderen, naast het federale parlement en regering, ook een Vlaams parlement en Vlaamse regering. De Franstaligen maken een onderscheid tussen gemeenschap en gewest. Zij hebben bijgevolg een gemeenschapsparlament en -regering, en een gewestparlement en -regering. Maar dit verandert niets aan het principe van het federalisme.

Het essentiële in een federale staat is dat de regionale parlementen en regeringen uitsluitend die bevoegdheden krijgen die het federale parlement wil afstaan.

Om dit te illustreren, een typisch voorbeeld: Het federale parlement besliste dat alle culturele materies naar de Vlaamse of de Franstalige gemeenschap gaan. Dus ook de biculturele instellingen in het tweetalige Brussel en omgeving. Maar in de wet die de overdracht van de culturele materies naar de twee gemeenschappen regelt, vergat men te bepalen dat de biculturele instellingen gezamenlijk door het Vlaamse en Franstalige parlement en regeringen beheerd zullen worden. Door die vergetelheid worden de biculturele instellingen niet overgedragen en blijven zij onder de bevoegdheid van de federale instanties, tegen de geest van de culturele autonomie in. De Vlaamse en Franstalige parlementen zijn

niet in staat deze vergetelheid te rectificeren omdat dit van het federale parlement moet uitgaan, dat daartoe geen initiatief neemt.

De VS als voorbeeld

In een **confederale staat** hebben de deelstaten alle macht. Welke macht heeft de centrale overheid dan nog? Vooreerst heeft de centrale overheid de bevoegdheid over alle materies waarover de deelstaten het gezamenlijk eens zijn dat die noodzakelijk zijn voor het beheer van het land: b.v. de munt, de landsverdediging, buitenlandse zaken. Daarnaast waken de nationale instanties over de grondwet die de deelstaten moeten eerbiedigen.

Sommigen, langs Franstalige zijde, beweren dat de confederale staat in feite een vorm van separatisme is.

Het meest bekende voorbeeld van een confederale staat zijn de Verenigde Staten van Amerika. Men kan moeilijk beweren dat dit land een voorbeeld van separatisme is. De Amerikaanse grondwet is gebaseerd op de afkeer van een te machtige centrale overheid. Vrijwel alle uitvoerende macht komt in handen van de deelstaten. De verschillende taken van de overheid worden op evenwichtige wijze verdeeld tussen de centrale overheid en de deelstaten, die veel autonomie krijgen. De nationale overheid richt zich meer op algemene zaken. Ook Duitsland is een bekend voorbeeld van een confederale staat.

Geen BHV

Indien België een confederale staat zou zijn, zou het probleem van de biculturele instellingen in het Brusselse zich nooit voorgedaan hebben, en zou het probleem van Brussel-Halle-Vilvoorde zich niet stellen. In een confederale staat is het immers onmogelijk dat een deelstaat bevoegdheid heeft in een andere staat. Dat is nu wel het geval in onze federale



staat, waar, bij verkiezingen, personen uit de Vlaamse deelstaat - waartoe Halle-Vilvoorde behoort - kunnen stemmen voor kandidaten die in een andere deelstaat wonen. De kiezers uit Halle-Vilvoorde kunnen immers stemmen voor Franstalige kandidaten, die in Wallonië wonen. Nergens in de wereld is iets dergelijks mogelijk, alleen in België. Het verbaast mij dat de Franstaligen dat niet begrijpen. Waarom vragen Franstaligen wel medezeggenschap in Vlaams-Brabant en waarom vragen Nederlandstaligen geen medezeggenschap in Waals-Brabant? Het antwoord is zeer eenvoudig. Franstaligen die in Vlaanderen komen wonen, passen zich, wat het gebruik van de taal betreft, niet aan en blijven Frans praten. Bovendien verplichten de Vlamingen de Franstaligen niet om het Nederlands te gebruiken, want zij staan hen steeds in het Frans te woord. Wan-

neer Franstaligen in b.v. Duitsland of Groot-Brittannië gaan wonen, passen zij zich wel aan. Alleen in Vlaanderen doen zij dat niet. Vlamingen die in Wallonië gaan wonen, passen zich wel aan en schakelen over naar het Frans. De laatste bestuursvorm is het **separatisme**, een volledige scheiding tussen regio's. Tsjecho-Slowakije is tot het separatisme overgegaan, waarbij op de meest wettelijke wijze twee afzonderlijke staten opgericht werden, Tsjechië en Slowakije. Hetzelfde geldt voor het vroegere Joegoslavië, dat uiteengevallen is in vijf verschillende staten. Maar hier ging dit gepaard met een bloedige burgeroorlog, die in veel gevallen een godsdienstoorlog was.

Een unitaire, federale of confederale

staat heeft niets te maken met een beheer van een land op basis van liberalisme, sociaal-democratie of christen-democratie. Alle bestuursvormen zijn in het kader van deze politieke opvattingen mogelijk. Het heeft ook niets te maken met republiek of monarchie. De Belgische monarchie kan evengoed functioneren in een federale als in een confederale staat.

Geen voldoening

Eerste minister Gaston Eyskens verklaarde, nadat de grondwet in 1970 voor een eerste maal grondig gewijzigd was en de culturele autonomie ingevoerd werd, dat de unitaire staat opgehouden had te bestaan. Dat was niet juist, de unitaire staat bleef bestaan. Ook tijdens de voorlopige gewestvorming onder Tindemans I, bleef de unitaire staat bestaan. Het federalisme werd maar na de wetgevende verkiezingen van 1981 ingevoerd, toen in december 1981 een onafhankelijke regering (toen nog executieve genoemd) en parlement voor Vlaanderen opgericht werd. Intussen werd dit federalisme verder uitgebreid, maar blijkt het uiteindelijk aan de Vlamingen niet de gewenste voldoening te geven. Daarom is het noodzakelijk om over te schakelen van het federalisme naar het confederalisme.

Indien de Franstaligen dit niet willen inzien, niet willen aanvaarden, dan zou dit wel eens kunnen leiden tot het separatisme, waarvoor zij dan kunnen verantwoordelijk gesteld worden. Wat moet er gebeuren om van de federale naar de confederale staat over te schakelen?

Vermits de grondwet geen vodge papier is, moet die gerespecteerd worden. Dit wil zeggen dat het federale parlement de artikelen moet aanduiden die de overgang mogelijk maken. Na federale verkiezingen moet het volgende parlement die artikelen stemmen. Dat is zo eenvoudig, zoals de overgang van de unitaire staat naar de federale mogelijk is geweest.

België heeft geen separatisme nodig om de communautaire geschillen op te lossen, maar de federale staat België moet naar een confederale overgeschakeld worden.

“Brussel, de kip met de gouden eieren”

“Geen blad voor de mond”. Zo luidt het levensmotto van Els Ampe (28), gemeenteraadslid in de stad Brussel en parlamentslid in het Brussels Gewest. Op haar website staat een foto waar dat blad ook meteen verwijst naar de jurk die ze draagt: groen en onbevagen. Nu weet ik waarom we afspraken in een Brussels bio-restaurant. Maar neen, Els heeft de zeelucht in de haren. Een pure Oostendse die in Brussel voor ingenieur kwam studeren en van de grote stad haar leven maakte. In een steile en snelle klim. Uit het niets parlamentslid en nu ook gemeenteraadslid in de Stad Brussel. Een breuk met de traditie van die twee andere ketjes Annemie en Guy. Desondanks haar grote voorbeelden. Aan politiek doen in Brussel heeft toch iets masochistisch? Stad van Franstaligen? Stad van de internationale lobby? Stad van anti-Vlamingen? Stad van de islam? Vuile stad? Els wil het niet weten. “Brussel is voor Vlaanderen de kip met de gouden eieren.’ En die slacht je niet.

Het begin is verrassend. Els was eerst lid van de socialistische partij. Tot ze ene Caroline Gennez ontmoette. “Mijn vader schreef me in aan de Vrije Universiteit Brussel in de richting burgerlijk ingenieur. Een kunstrichting vond ik ook wel wat, de Herman Teirlinckschool of zo, maar dat zag hij niet zitten. Naast wetenschap en kunst heeft de politiek me steeds geboid. Van kleins af aan verzetten ik me tegen onrecht. Misschien was politiek daarom iets voor mij, zo dacht ik. Opnieuw mijn vader stelde me voor om contact op te nemen met Johan Vande Lanotte, want wij woonden in Oostende en Johan was een kennis van de familie. Ik ging bij Johan langs en werd lid van de socialistische partij. Toen was ik 17 jaar. Ik dacht toen dat een goeie mens alleen maar socialist kon zijn. Ik ging naar bijeenkomsten van de Jongsocialisten waar ik Caroline Gennez ontmoette die toen voorzitter was. Maar ik ondervond heel snel dat ik op sociaal-economisch vlak ver van hun denkbeelden stond. Ze legden de mensen te veel in een hangmat, scherpden de weerbaarheid niet aan om vooruit te komen en geloofden eigenlijk niet in de mogelijkheden van elk individu. Als ik op internet van die politieke tests deed, kwam ik steevast bij de VLD uit en haalde scores van 85% VLD. Ik zegde mijn partijkaart op, hoewel Vande Lanotte me in 2000 bij de gemeenteraadsverkiezingen nog op de lijst wou.”

Hoe ben je in contact gekomen met de Brusselse politiek?

“Na mijn studies wilde ik in Brussel blijven wonen. De stad had mijn hart gestolen.

In Humo las ik enkele interviews met vrouwelijke politici, onder wie Annemie Neyts. Zij was voor mij de enige die echt iets te vertellen had. Mijn partner was al lang lid van de VLD Brussel en ik besloot mee te gaan naar een nieuwjaarsreceptie. Daar kocht ik mijn eerste lidkaart. Ik kende er niemand, maar iedereen was super-vriendelijk. Eindelijk mensen met dezelfde opvattingen! Het was alsof ik thuis kwam. Een raar gevoel. Achteraf ontdekte ik dat ik liberale roots had. De grootvader van mijn grootvader was liberaal burgemeester geweest in Staden. Nadien ontmoette ik ook Guy Vanhengel op een activiteit van de jongeren.

Je werd al meteen erg actief.

“Ja, er bestond toen geen jongerenafdeling van de VLD in Brussel. Ik zocht mensen op die vroeger nog actief waren geweest bij de jongeren en bracht hen opnieuw samen. Zo werd ik in 2003 stichtend voorzitter van JongVld Brussel. In 2004 werd ik vanop de vijfde plaats verkozen in het Brussels Parlement. Dat was een verrassing. Vorig jaar trok ik de lijst in Brussel Stad waar ik sindsdien ook gemeenteraadslid ben.”

Brussel wordt door Vlaanderen meer en meer als ‘een probleem’ beschouwd. Dankzij Brussel zou er zelfs geen deftige staatshervorming mogelijk zijn. Hoe bekijk jij dat?

“Dit is een gevaarlijke opvatting. Veel Vlaamse politici hebben de mensen in de richting van homogeen denken gestuurd. Vlaanderen is gemakkelijk te verkopen als

iedereen dezelfde taal spreekt. Brussel valt daarbij met zijn verscheidenheid helemaal uit de toon. Daarom vind ik dat Brussel een uitdaging is. Sommige Vlamingen willen dat het land splitst, maar dan moet je (van Europa) aan de Vlamingen vragen waar ze willen wonen. Ik vrees dat er nogal wat mensen uit Vlaams-Brabant en Waals-Brabant voor Brussel zouden kiezen. Omdat Vlaams- en Waals-Brabant de rijkste inwoners hebben en Brussel de rijkste ondernemingen, zouden Vlaanderen en Wallonië ontzettend veel inkomsten verliezen. De Vlamingen hebben er alle belang bij om Brussel te blijven steunen omdat deze hoofdstad in al haar verscheidenheid zoveel uitdagingen bezit. Ik vind overigens dergelijke benaderingen van de staatsvorm te veel groepsdenken. Je moet in individuen denken en zorgen dat elke persoon vooruit komt.”

Wat denk je van Brussel als een Washington DC, een oude gedachte die weer opduikt?

“Ik pas, in Washington DC hebben de inwoners geen stemrecht.”

Toen ik 20 jaar geleden in Brussel kwam werken vond ik de stad vuil, een chaos. Nu is er toch veel verbeterd.

“Het is minder erg dan vroeger. Tien jaar geleden was de Dansaertstraat enorm verkrot. Nu is het één van de mooiste straten. De liberalen in de gewestregering hebben daar veel toe bijgedragen met een sterk beleid van stadsrenovatie. Maar alles kan beter.”

Een blijvend probleem zijn toch de taaltoestanden in de ziekenhuizen. Hoe komt dat?

“In de commerciële sfeer is er veel veranderd op het vlak van de taal. Tien jaar geleden zou je in de Louisalaan nooit in het Nederlands bediend worden. Nu spreekt de winkelbediende Nederlands. Franstalige zelfstandigen hebben uit commercieel oogpunt begrepen dat ze Nederlands moeten leren. In de ziekenhuizen staan we nog ver van een ideale toestand. De overheid hinkt achterop.”

Doen Brusselse politici wel genoeg hun best om aan Vlaanderen te tonen dat Brussel een troef is?

"Goh, als we iets zeggen gaat het altijd van "ja, daar zijn die van Brussel weer... Ze moeten weer meer geld hebben en vragen om solidair te zijn..." Terwijl dat we de kip met de gouden eieren zijn. En die ga je toch niet slachten? Brussel is een totaalverhaal: je hebt dagelijks een trektocht van 230.000 pendelaars uit Vlaanderen, de economische kracht van grote ondernemingen (ze leveren 35% van inkomsten van de vennootschapsbelasting), de multiculturaliteit, de internationale aanwezigheid, het rijke culturele uitgaansleven. Ik zou alle Vlaamse pendelaars willen aanraden om eens van hun pendeltraject 's morgens en 's avonds af te wijken en de stad in te trekken. Ze zullen verschieten."

Je hebt een analyse gemaakt over de splitsing van Brussel-Halle-Vilvoorde. Wat stel jij voor?

"Wel, ik wilde graag weten hoeveel zetels de Vlamingen meer zouden hebben in de Kamer na de splitsing. Daarom gebruikte ik de verkiezingsuitslagen van 2007 en stopte ze in een berekeningsmodel alsof de kieskringen gesplitst waren. Groot was mijn verbazing toen bleek dat de Vlamingen 2 zetels minder zouden halen?! Ook Professor Buelens (VUB) kwam tot die conclusie. Dat gaat dan niet noodzakelijk over Brusselse Vlamingen! Een splitsing zonder garanties is rampzalig voor alle Vlamingen, zeker in

Vlaams-Brabant. In de Kamer zouden de Vlamingen 2 van de 150 zetels verliezen. Dat kan je toch geen vooruitgang noemen? Elke zetel telt, kijk maar hoe moeilijk meerderheden worden gevormd. We stappen te veel mee in de logica van de Vlaamse beweging van dertig jaar geleden. Zo van: "Je bent een slechte Vlaming als je tegen de splitsing bent." Maar er is intussen veel veranderd. Het Belgisch huis ziet er anders uit, er wonen andere mensen en je kan daar geen oude meubelen in laten staan. In Brussel waren er 54.000 Vlaamse stemmen. Niet genoeg voor één zetel. In een aparte kieskring ontleem je dus in de praktijk het federaal stemrecht van de Brusselse Vlamingen. Ook Vlaams-Brabant verliest die stemmen want die krijgen ze nu cadeau. In Vlaams-Brabant waren er bovendien meer dan 70.000 Franstalige stemmen. Genoeg voor 2 MR zetels. Na een splitsing zal de MR in heel Vlaams-Brabant verkiezingsfolders verspreiden. Zal dat de verfransing tegenhouden? Dat kan je misschien wel door de faciliteiten af te schaffen. Maar, daar wordt met geen woord over gerept"

Je zegt het: wie tegen de splitsing is, is een slechte Vlaming, en loopt dus mee met de Franstaligen. Toch niet eenvoudig voor jou als Brusselse Vlaming?

"Klopt, maar de Vlamingen zijn zodanig *gebrainwashed* dat ze niets anders meer durven denken. Maar ze vechten voor een verlies van twee zetels. Vreemd toch? Er wordt niet meer op basis van ratio maar emotie geredeneerd. Ik ben een vrij onderzoeker. Wees gerust, ik voel me helemaal geen slechte Vlaming."

Brussel is van oudsher een liberale stad. Eigenlijk gaat het goed met de liberale partij in de hoofdstad?

"Absoluut. De Vld doet het goed in Brussel omdat we in

ploeg samenwerken. We proberen met een goede ploeggeest stappen vooruit te zetten."

Hoe benaderen jullie het allochtone electoraat. De PS bijvoorbeeld speelt daar sterk op in. Men verweet Freddy Thielemans (PS-burgemeester van de stad Brussel, nvdr.) zelfs dat hij de anti-islam betoging had verboden om zijn allochtone kiezers niet voor het hoofd te stoten.

"Ik ga niet in elke moskee foldertjes uitdelen zoals Thielemans. Dit doet me denken aan de tijd toen de kerk zei voor wie je moest kiezen. De PS recruteert op basis van de godsdienstige overtuiging van de islam. En wat te denken van die vrijzinnige socialisten die er wel in slagen om *A bas les calotes!* te roepen, maar niet *A bas les islamistes*. De katholieken mag je beschimpen, maar zeg niets verkeerd over de islam of je bent een racist. Waar zit de logica? Dat is voor mij een groot probleem. Wij hadden ook een moslim op de lijst voor de gemeenteraadsverkiezingen. Maar hij was wel liberaal en onderschreef de waarden van Open Vld. En dan kom je meteen tot onze benadering: een allochtoon is iemand zoals elk individu, met rechten en plichten."

Wie is je grote voorbeeld bij de Brusselse liberalen?

"Gemakkelijk, dat zijn er twee: Annemie Neyts en Guy Vanhengel."

Toch niet wat meer sympathie voor Annemie, als vrouw?

"Als vrouw, jazeker, zij is een groot politicus die nog altijd oog heeft voor de lokale problemen in een grootstad. Zonder Annemie had Open Vld in Brussel nooit gestaan waar ze nu staat. Wat ik aan haar bijzonder vind is dat ze altijd zoekt naar een oplossing waar iedereen zich kan in vinden. Ze zet nooit mensen tegen elkaar op. Ze is gewoon authentiek. Allemaal dingen die je vandaag toch minder en minder in de grote politiek vindt."

Bert CORNELIS

Els Ampe is lid van het dagelijks bestuur van het Liberaal Vlaams Verbond. Haar politieke activiteiten zijn te volgen via haar website www.elsampe.be

"Ik ga niet in elke moskee foldertjes uitdelen zoals Freddy Thielemans."

Brussel kind van vele rekeningen

De Vlaamse nationalisten (een minderheid in Vlaanderen!) zien de Stad Brussel en het Brussels Gewest als een obstakel en hebben Brussel al afgeschreven als hoofdstad van Vlaanderen en als deel van hun utopisch onafhankelijk Vlaanderen.

Zeer vele Walen zijn jaloers op het "rijkere" en "internationaler" Brussel. En naar het schijnt zou in geval van een referendum in de faciliteitgemeenten de meerderheid van de bevolking zelfs verkiezen bij Vlaanderen te blijven, als er maar faciliteiten enzovoorts blijven bestaan. De rest van het land houdt niet (meer) van Brussel. Men zegt dat Brussel slecht bestuurd wordt, dat Brussel te veel eist, Brussel is vuil, Brussel heeft te veel werkloosheid, Brussel wordt te kunstmatig Europees....

En ja, de minister-president verweet op een nogal weinig ernstige manier Vlaanderen een politiek van versmaching tegen Brussel te voeren door het slecht onderhouden en zelfs bemoeilijken van de invalswegen... Maar heeft hij zich al eens afgevraagd hoe de toestand van de Brusselse grote verkeersaders er uit ziet? Ook de Brusselse mobiliteitspolitiek is ronduit erbarmelijk. De bevoegde minister verkoopt wel veel show. Vindt dat Brussel een fietsstad moet worden. Ondertussen is de snelheid op de Keizer Karellaan en in de Leopold II tunnel beperkt tot 50 km/u, terwijl op de Tervurenlaan en in de tunnel onder het Jubelpark een limiet van 70 km/u geldt. Brusselse politici hebben te pas en te onpas kritiek op de andere landsdelen en bewoners, en vergeten daarbij dat er dagelijks enkele honderdduizenden

landgenoten uit Vlaanderen en Wallonië in Brussel komen werken, komen shoppen, komen vrije tijd spenderen. De 19 verschillende gemeentebesturen blijven zich nog steeds als onafhankelijke en egoïstische baronieën gedragen op de vele terreinen waar ze bevoegd voor zijn. Denken we maar aan alles wat zich op het vlak van de gemeentelijke onderwijsnetten afspeelt.

Vele troeven

Brussel heeft echter een enorm potentieel, een enorme kracht. Het is een Gewest rijk aan Europese, federale en communautaire administraties, rijk aan zetels en hoofdkwartieren van honderden grote ondernemingen, rijk aan de meest verscheiden, en talrijke keuze aan groot- en kleinhandelszaken uit alle mogelijke sectoren, rijk aan vele honderden industriële en semi-industriële fabrieken of ateliers, rijk aan de grootste concentratie verzorgingsinstellingen, rijk aan de grootste en meest gevarieerde horeca- en vrijetijdssector. En dan de Brusselse bevolking nog. Een rijkdom van 1 miljoen bewoners, iets meer dan de helft autochtone Belgen, de andere helft bestaande uit een groot deel nieuwe Belgen en een groot deel "buitenlanders" (meer dan 250.000!). Een eldorado aan potentiële talenten. Dit Brussel verdient inderdaad een beter bestuur. Een bestuur dat deze rijkdommen

respecteert en in stand houdt. Het wordt daarom hoog tijd dat men een groot deel van de gemeentelijke bevoegdheden naar het Gewest overhevelt. Wellicht moeten de gemeenten ook eens hertekend worden. De grenzen daterend van 1831, toen er nog weiden en groene landschappen tussen de kleine gemeenten lagen, beantwoorden immers niet meer aan de realiteit van een volgebouwd stadsgewest van 1 miljoen inwoners, dagelijks nog aangevuld met enkele honderdduizenden extra pendelaars en bezoekers.

Dat Brussels Gewestelijk bestuur moet ook dankbaar gebruik maken van het voorrecht zowel de hoofdstad van het land, als de hoofdstad van Europa te mogen leiden. Dat betekent onder meer dat de eigen bevolking meer respect en een betere behandeling verdient. Het weze de Nederlandstalige Brusselaars of de allochtonen en de vreemdelingen.

En ook de honderdduizenden Vlamingen en Walen die dagelijks Brussel binnenkomen moeten als gasten beter ontvangen en behandeld worden. Het Brussels gewestelijk bestuur, het parlement en de gemeentebesturen moeten meer werken aan Brussel. En stoppen met een politiek van Brood en Spelen te organiseren. Eigenlijk zijn er een heel pak arrogante Brusselse politici die beter met pensioen zouden gaan. Dan zal Brussel ook minder "scheef" bekeken worden in de andere gewesten en provincies. En ook terug aanvaard en behandeld worden als de hoofdstad van allen.

Freddy NEYTS

Marc Bossuyt blikt bij emeritaat terug op 35 jaar mensenrechtenbescherming

“Rwanda liet me gefrustreerd achter”

Eind september nam Marc Bossuyt (63) afscheid als buitengewoon hoogleraar aan de Universiteit Antwerpen. Bossuyt is vooral gekend als expert mensenrechten en gewezen vluchtelingencommissaris. Begin oktober werd hij tevens Nederlandstalig voorzitter van het Grondwettelijk Hof (vroeger het Arbitragehof) waarvan hij sinds 1997 lid is. In zijn afscheidsrede wierp hij een opvallende blik op 35 jaar mensenrechtenbescherming. Daarbij ging hij dieper in op de niet zo bekende periode toen hij in de jaren tachtig gastprofessor was in Burundi en Rwanda. “Enorm was mijn frustratie toen Rwanda in 1994 het tafereel werd van een gruwelijke genocide zonder dat de Verenigde Naties – of enig land ook – maar poogden tussenbeide te komen”, schrijft Bossuyt.

Marc Bossuyt die in Vlaams liberale kringen een autoriteit is, schetst in zijn afscheidsrede ‘Op het kruispunt van Recht en Politiek’ een persoonlijke terugblik op 35 jaar mensenrechtenbescherming.

Historische verantwoordelijkheid

In 1980 kreeg Bossuyt de kans om te gaan doceren in Bujumbura en in het Rwandese Butare. “Het is mijn overtuiging dat we een historische verantwoordelijkheid hebben tegenover onze voormalige overzeese gebieden”, betoogt Bossuyt. De genocide in Rwanda greep hem later dan ook erg aan. Hij is van mening dat België in dit drama een dubieuze rol heeft gespeeld: “Enorm was mijn frustratie toen Rwanda in 1994 het tafereel werd van een gruwelijke genocide zonder dat de Verenigde Naties

– of enig land ook – maar poogden tussenbeide te komen. Nadat tien Belgische paracommando’s met een blauwe muts op afschuwelijke wijze waren afgemaakt, bekommerden de Belgische troepen zich enkel om de evacuatie van eigen landgenoten en andere buitenlanders. Rwandezen werden aan hun tragische lot overgelaten. Gedurende 100 dagen werden gemiddeld 10.000 Rwandezen per dag vermoord, meestal met kapmessen.”

Het falen van de internationale gemeenschap in Centraal-Afrika trof Bossuyt des te meer omdat hij sinds 1981 zonder onderbreking nauw betrokken was bij de werkzaamheden van de Verenigde Naties inzake mensenrechten. Toen België na 25 jaar afwezigheid in 1986 verkozen werd tot lid van de VN-Commissie mensenrechten nam Bossuyt de leiding van de Belgische delegatie bij de Commissie.

Grijze wolken na 9/11

In één van de passages van zijn afscheidsrede beschrijft hij hoe hij in september 2001 voor een doorbraak zorgde op de antiracismeconferentie in Durban. Het werden de meest hectische acht dagen uit zijn beroepsleven. Bossuyt: “Drie dagen later, op wat de Amerikanen 9/11 noemen, vlogen twee vliegtuigen tegen de Twin Towers in New York. Voor wie op de Wereldconferentie de animositeit had beleefd tussen de Islamitische en Westerse landen kwam deze actie minder ver-

rassend over. Voor de internationale bescherming van de mensenrechten in het bijzonder en voor het internationaal recht in het algemeen brak een tijd van zware en grijze bewolking aan.”

“Vooral onder druk van de Verenigde Staten die inzake mensenrechten steeds meer boter op het hoofd hadden, denk aan hun houding t.a.v. de doodstraf en hun beleid inzake Irak, met Guantanamo en Abu Ghraib als trieste dieptepunten, nam de Westerse groep een meer defensieve houding aan.

In 1987 begon een ander aspect van de carrière van Bossuyt. Toen werd hij door toenmalig minister van Justitie Jean Gol aangesteld tot commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen en kwam hij in contact met het Belgisch asielbeleid. Bossuyt: “Negen jaar heb ik deze functie met hart en ziel uitgeoefend... Groot was mijn verbazing toen bleek dat slechts zeer weinig asielzoekers vluchtelingen blijken te zijn. Ruim 90% van de aanvragers bleken niet in aanmerking te komen voor erkenning... Op negen jaar tijd werden door mijzelf of door één van mijn adjuncten bijna 100.000 individuele beslissingen genomen. In die periode werden meer dan 8.000 vluchtelingen erkend.”

In januari 1997 werd Bossuyt dan rechter bij het Arbitragehof. Nu is hij Nederlandstalig voorzitter van de opvolger van het Arbitragehof, het Grondwettelijk Hof, geworden.

“Mensenrechtenbescherming”, zo besluit Bossuyt, “bevindt zich bij uitstek op het kruispunt van recht en politiek. Beide moeten hierin een rol spelen en hun plaats kennen.... In geval van flagrante mensenrechtenschendingen is alleen politieke druk efficiënt en de mensenrechtenorganen van de VN zijn daartoe niet te onderschatten instrumenten.”

B.C.

De integrale toespraak van Marc Bossuyt is uitgegeven bij Intersentia, Antwerpen-Oxford: info: www.intersentia.be



Marc Bossuyt bij zijn afscheidsrede aan de Universiteit Antwerpen: Het falen van de internationale gemeenschap in Centraal-Afrika heeft hem bijzonder getroffen.

Eens journalist, altijd journalist

In de reeks 'Bestsellers van de Wetstraat', schreef voormalig journalist Pol Van den Driessche een vrij en ongezouten boekje over zijn ervaringen in de Wetstraat. Hij hoopt nu zijn geluk te vinden in de politiek. Als Yves Leterme premier wordt, volgt Van den Driessche hem immers op als senator.

In zijn slotwoord schrijft Van den Driessche dat hij als journalist altijd zei en schreef wat hij meende. Wie tot een politieke partij toetreedt, kan dit wel vergeten. Vanaf nu is het in de pas lopen en volgens de regels van het huis leven.

Gemakkelijk is dat niet, want eens journalist, altijd journalist. De geestelijke vrijheid die men als journalist bezit, is niets vergeleken met de politieke regels die men willens nillens als politicus moet naleven. Begrijpelijk dat Van den Driessche 'onmiskenbaar met een bloedend hart' het journalistenberoep verlaat. Het afscheid zal hem blijven achtervolgen...

Merkwaardige carrièreweg

Zijn drijfveer is vooral zijn Vlaamse overtuiging. Van den Driessche was voorheen reeds gemeenteraadslid voor de Volksunie in Brugge, woordvoerder van Begrotingsminister Hugo Schiltz en hoofdredacteur van het VU-tijdschrift 'Wij'. Nadien stapte hij over naar De Standaard waar hij politiek redacteur werd. Na zijn vertrek als hoofdredacteur bij Het Nieuwsblad was hij een tijdje adviseur bij minister Luc Van den Bossche (sp.a). Ging dan weer naar de journalistiek (Dag Allemaal en VTM) en wordt nu normaal CD&V-senator. Een merkwaardige carrièreweg.

Van zijn aanwezigheid in de wachtkamer van het rode pluche maakte Van den Driessche gebruik om zijn ervaringen van 25 jaar politieke journalistiek neer te pennen. Bij wijze van afsluiter van een boeiende periode uit zijn professionele leven. Het resultaat is een vlot lezend en voor niet-Wetstraat-kenners zeer toegankelijk leesstuk, waarin het 'buitenbeentje' van de politieke

Vlaamse pers met enige melancholie op het verleden terugkijkt. Hilarisch is hoe een interview tot stand kwam met Leo Delcroix die ontslag moest nemen nadat uitlekte dat hij een paar postmannen in zijn Zuidfranse villa aan het werk had gezet. Nadat Delcroix een korte verklaring aan de pers had afgelegd, moesten alle journalisten op zijn kabinet naar buiten. Van den Driessche verstopte zich echter in het toilet van het kabinet. Na een uur, en stinkend naar de wc-blokjes, kwam hij naar buiten en klopte be-deesd op de deur van het kantoor van de minister. Deze was verbaasd Van den Driessche nog aan te treffen. De journalist zelf praatte zich eruit door alles te wijten aan een plotse opstoot van diarree. Maar dit alles leidde wel tot een exclusief interview met de gevallen minister.

De lezer wordt verder onderhouden over de zaak-Di Rupo die door de krant van Van den Driessche ten onrechte beschuldigd werd van pedofilie. Hoewel hij een sterk pleidooi houdt om 'de politiek te bevrijden van marketeers, spindoctors en reclamegoeroes' neemt Van den Driessche in zijn boekje toch enige waardevolle tips op om een succesvol politicus te worden. Zo kant en klaar om door een politieke marketeer te worden overgenomen. Een goede raad van hem zouden we hem zelf willen voorleggen: doe nog iets anders, buiten de politieke stiel.

Niet meer welkom

Ook het recent incident met kroonprins Filip mocht in het boek niet ontbreken. Zo kreeg Christian Van Thillo rechtstreekse telefoontjes van de kroonprins met de vraag om 'iets te doen' aan Van den Driessche die in zijn commen-



taren erg kritisch was voor de kroonprins. En ook premier Guy Verhofstadt werd aangesproken; geen van beiden ondernamen iets. Sindsdien is Van den Driessche wel niet meer welkom in het Paleis. Van den Driessche beschrijft tevens een belangrijke bezigheid van de politiek journalist en de politicus: het tafelen. Ontbijten met Dehaene was inderdaad een hel, maar bij Guy Verhofstadt at je zeer behoorlijk. Aan de hand van de gids van de politieke restaurants in Brussel kan je perfect een culinaire tocht door Brussel organiseren. A la Belle Maraîchère aan het Sint-Katelijneplein, in de buurt van het Open Vld-hoofdkwartier vind je op maandagmiddag, na het partijbureau, nogal wat 'blauwe excellenties'. Voor de Tagawa, een Japans restaurant, geeft Patrick Dewael zijn ziel. Karel De Gucht houdt van lange Havana-sigaren en van Chez Marius op de Kleine Zavel. We verwachtten veel van het hoofdstuk 'Liefde in de Wetstraat', maar er worden alleen zaken beschreven die we al wisten. De politieke pers en het privéleven? Herman De Croo zei het ooit zo: "Wie zijn was aan de draad hangt om te tonen hoe proper die is, moet niet verbaasd zijn als er foto's worden genomen wanneer er een vuile broek tussenzit..."

Bert CORNELIS

Pol Van den Driessche, Over leven in de Wetstraat. 25 jaar politiek journalist. Uitg. Van Halewijck. 160 blz.; 16 euro.

Nadat Dimitri Verhulst (° 1972) vorig jaar met zijn autobiografische roman 'De helaasheid der dingen' bij het grote publiek doordrong (nu al meer dan een jaar op de bestsellerslijsten) en in aanmerking kwam voor een Gouden Uil (hij kreeg 'slechts' de Publieksprijs) werd hij vandaag met zijn recentste novelle 'Mevrouw Verona daalt de heuvel af' als enige Vlaming (Tom Lanoye viel buiten de boot) genomineerd voor de AKO-Literatuurprijs (50.000 euro).

Hij moet het opnemen tegen de Hollandse kanonnen Zwagerman, Van der Heyden, Grunberg en Westerman. Op 5 november 2007 weten we of deze bescheiden Vlaming ("het is een stationsromannetje...") voor Nederland nog steeds een outsider, als jonge hond van de korte sprint de Hollandse literaire iconen een neus kan zetten.

Ik herinner mij dat in mijn studententijd geen enkele docent erin slaagde mij het essentiële verschil te verklaren tussen een novelle en een zogeheten short story, als germanist een Kurzgeschichte. Van Dale maakt er korte metten mee: het is een synoniem van 'novelle'. Nee, doceerden mijn profs: novelle komt van het Latijn novus (nieuw), volgens Goethe 'eine sich ereignete unerhörte Begebenheit', waarin 'unerhört' staat voor 'wat nog niet verteld, nog niet gehoord werd'. De novelle heeft een meer voorbereidende of op gang brengende en anderzijds afsluitende of nabeschouwende passages dan het korte verhaal.

Dorp in de Ardennen

Het zal Dimitri Verhulst worst wezen. De meest beloftevolle Vlaamse auteur verkiest (hij schreef de voorbije acht jaar zeven boeken) korte verhalen en novellen waarin het suggestieve, het expliciete, de directe dialoog, het snelle tempo opvallen.



Dimitri Verhulst

Eenzaam aan de top

Ook 'Mevrouw Verona daalt de heuvel af' telt slechts 110 pagina's. Het titelpersonage, een oude dame die op een heuvel in een dorpje in de Ardennen woont, daalt tijdens een barre winterdag de heuvel af. Zij beseft dat zij lichamelijk de terugtocht niet meer zal aankunnen. Beneden in de vallei gaat zij bij het riviertje rusten, haar laatste moment verbeidend. Aan haar voeten ligt haar fidele hond. Mevrouw Verona kijkt terug op haar leven. Een aantal dorpsbewoners passeren de revue: de vrouwelijke dorpsdokter die inderdaad een veterinair blijkt te zijn, of de madame van de grutterij waar de houdbaarheidsdatum van de cornedbeef of ingeblikte haring al jaren is overschreden. Mevrouw Verona kende echter niet alleen kommer en kwel. Verhulst schrijft vertederend over haar zalige momenten met haar veel te vroeg gestorven grote liefde.

Het is onmiskenbaar dat Verhulst inspiratie zocht en vond in het dorpje op een heuvel in de Ardennen waar hij nu al een tijdje zelf woont. Nadat hij in vorig werk afrekende met zijn beroerde kinderjaren in een modern Vlaams lompenproletariaat, schrijft hij intimistisch, met intense meewarigheid over het onbekommerde en af en toe onflatterende leven in Oucwègne, zowat het antoniem van zijn geboortegrond Reetveerdegem in 'De helaasheid der dingen'.

Verhulst hanteert helemaal geen horloge-

makersproza. Als stijlvirtuoos blijft hij verbazen. Dat begint men nu ook in Nederland, waar de literaire macht de Vlamingen versmacht, in te zien. Toch blijft men er zich ergeren aan oer-Vlaamse woorden als 'pandoering', 'kokkerullen', 'lochting', 'suskwieten', 'doedelig', 'vergauwelozen' e.a. Hoe ook, Verhulst stelt niet teleur. Als Vlaming vertelt hij met passie, bevalligheid en suggestiviteit. Zijn vertelstijl is gebald, eclectisch en houdt rekening met de verschillende lagen en stemmingen in het verhaal. Soms is hij indulgent observerend, dan weer uitdagend of poëtisch. Het resultaat: aangrijpend en nostalgisch. Een indrukwekkende ode aan de liefde. Of Verhulst nu de AKO-Literatuurprijs wint of niet: het wordt de hoogste tijd dat wij naast het koesteren van onze frieten, bier en wielrenners ook eens wat minder slordig met onze schrijvers gaan omspringen.

John RIJPENS

Dimitri Verhulst: 'Mevrouw Verona daalt de heuvel af', paperback, 110 pagina's, Uitgeverij Contact, 14,90 euro.



Het gekakel van Delfi

In 480 voor onze tijdrekening ging een bedrukt Atheens gezelschap raad en steun vragen bij het orakel van Delfi. Ze hadden net, door collaboratie van de Thessaliërs met de oprukkende Perzen, bij de pas van Tempe fors op hun donder gekregen. En het zag er naar uit dat Xerxes, de Grote Koning, zonder slag of stoot Attika en daarna de hele Peloponnesos zou overmeesteren.

In Beotië waren Plataia en Thespijs al platgebrand, weldra stond het verlaten Athene eenzelfde lot te wachten. De woorden van de Pythia, die in extase de inzichten van de god Apollo verkondigde, waren vernietigend: "Vlucht naar het einde der aarde". De Atheners kregen, zoals dat hoort in augurenkringen, nog een tweede kans. De Pythia voorzag opnieuw grote rampen, "nagenoeg niets blijft gespaard van de grond die tot Kekrops' gebied hoort". Maar ze liet wel een dubbelzinnige uitweg: "muren van hout, onverwoestbare redding voor u en uw zonen". Vlootvoogd Themistokles had dat halve woord maar nodig om alle krachten in de zeemacht te pompen, en de Perzen te verslaan. Niet dat het hem goed bekwam. Een paar jaar later liet hij zich een keer te veel omkopen, en werd hij door het schervengerecht verbannen. Hij zocht en kreeg zijn toevlucht bij de aartsvijand, werd gouverneur van Magnesia, en stierf stinkend rijk – en mogelijk vergiftigd.

Andere tijden

De tijden zijn niet veranderd in Griekenland. Ook nu is het platteland afgebrand, niet door uitheemse vijanden, maar door de vijand binnenin: de speculanten, de vastgoedmakelaars, de toeristenindustrie, en hun handlangers: de slordige burgers. Wekenlang hebben bosbranden gewoed die bijna 2,5 procent van het hele grondgebied hebben verwoest, 66 mensen lieten het leven, meer dan 3.000 huizen zijn vernietigd of zwaar beschadigd. Het toerisme maalt er niet om, vrijwel niemand heeft afgezegd. Maar het land zal vijftien jaar nodig hebben om er bovenop te geraken. De regering maalt daar evenmin om. Europa zal wel ter hulp schieten, verluidt het, er zijn al grote

bedragen vastgelegd voor de uitbouw van het wegenet (die inderdaad onontbeerlijk is, de snelweg op de Michellinkaart tussen Tourkoleka en Paradeisia is niet te bespeuren, die tussen Lamia en Kamena Vourla ligt opgebroken, die tussen Olympia en Mouria is afgesloten), zo'n vaart zal het allemaal wel niet lopen.

Ze hebben zich volledig misrekend, de twee grote partijen: de conservatieve Nea Demokratia van uittreidend eerste minister Karamanlis, en de socialistische oppositiepartij Pasok van Papandreou. Beiden rekenden erop dat het onafwendbare lot geen invloed zou hebben op hun verwachtingen. Daarom was er in Delfi, als vanouds, geen verkiezingspropaganda te bespeuren, net als 2.500 jaar geleden respecteren de Griekse steden nog altijd de neutraliteit en de alomgeldigheid van deze plek. "Delfi was een orakel voor alle Grieken of het was niets", schrijft Tom Holland in zijn standaardwerk *Perzisch Vuur*. De volledige verwoesting door de stedenbond van Crisa, dat de hand had proberen te leggen op het heiligdom, stond daar borg voor. Net als toen was ook het hele achterland ten prooi gegeven aan de tactiek van de verschroeiende aarde. Maar anders dan toen is de stembus-slag niet beslecht in de steden, wel in de buitenwijken (zoals in de Atheense haven Pireus, waar Vicky Leandros haar linkse zetel verloor) en op het platteland, in de bergen en de vlakten van Thessalië, waar de werkloosheid hoog blijft (ondanks een globale vermindering van 4 %) en het inkomen laag (ondanks een economische groei van 4 % onder Karamanlis) en de zeden van Athene met argwaan worden bekeken.

Het zijn die zeden die de grote partijen de das hebben omgedaan. Verregaande



nalatigheid – Griekenland had niet eens de Europese fondsen opgevraagd voor bosbescherming, de hele regeerperiode is geen euro uitgegeven voor bosbeheer, de brandbestrijding was onvoorbereid en niet gecoördineerd) – en ingebakken corruptie en verwaandheid hebben de kiezer naar radicalere partijen gedreven. Links verloor uitgesproken (15 zetels) aan de communistische KKE en de radicale Syriza, rechts kon net zijn vel redden maar verloor bijna evenveel (13 zetels) aan de ultranationalistische partij LAOS, die voor het eerst in het parlement komt. Dat heeft LAOS vooral te danken aan zijn welbespraakte en poujadistische voorzitter Karatzaferis, sinds 2004 een overmatig actief lid van het Europees parlement. Karatzaferis wil Griekenland uit de Europese Unie. Hij wil evenmin dat Turkije toetreedt. Hij heeft een hekel aan alle migranten uit de omringende ex-Oostblokstaten, aan zigeuners en aan de joodse "godmoordenaars". Karatzaferis voerde een voor ons herkenbare campagne: op zijn eigen tv-station, in zijn eigen krant, gekiekt met bokshandschoen, de schijnwerper gericht op twee boeven, Pasok en ND, met streepjestrui en zwart oogmasker, en een vette gestolen beurs in de hand. Of Karamanlis wil of niet, zijn minieme meerderheid van twee zetels (152 op 300) kan moeten terugvallen op deze rechtse provocateurs. Karamanlis, die dacht dat zijn redelijke economische resultaten een sterk mandaat konden opleveren als hij maar vervroegde verkiezingen uitschreef, ondanks de natuurrampen. Papandreou die als de pot de ketel verweet niet efficiënt te hebben gereageerd op de branden – zelf had de Pasok drie achtereenvolgende ministers van milieu geleverd, die niet eens een register van het grondbezit hebben opgesteld. Griekenland zal wel sneller een regering hebben dan België, omdat het kiessysteem de sterke partijen bevoordeelt, zoals in het Verenigd Koninkrijk. Of het een stabiele regering zal zijn is andere koek.

Lukas DE VOS